63ste Jaargang No. 5054 DAGBLAD Vrijdag 7 Maart 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8, Willemstad. Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeverij en Administratie ... steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80 Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad

Churchill brengt Brits-Indie voor de Verenigde Naties?

Lewis moet zijn boete betalen

Na een debat van 5 dagen kreeg Jonkman zijn begroting er door

CHURCHILL OVER BRITS-INDIË.

In het Lagerhuis stelde Churchill Donderdag voor om het probleem van de onafhankelijkheid van Brits-Indië naar de Verenigde Naties te verwijzen.

Hij verklaarde tegen het voorstel der regering te zijn om Indië tegen Juni 1948 onafhankelijk te maken. Hij zeide dat Indië de tijd die nog overbleef zal benutten om „zich voor te bereiden voor een burgeroorlog". Met zijn bekende welsprekendheid zeide Churchill dat de regeringspolitiek ten opzichte van Indië het lot van de vierhonderd millioen ginds zal „verdonkeren en verroeden". Ook viel hij het „All-Indian" interim-gouvernement aan welke ongetwijfeld grote zeggenschap zal hebben wanneer eenmaal aan Indië de onafhankelijkheid geschonken is. Hij zeide: „Deze regering van Nehru is een algehele ramp geweest". Met betrekking tot de regering Jawaharlal Nehru, interim vice-president en Leider van de Indische Congrespartij: „In Indië is de vrijheid beperkt geworden sinds deze regering aan de macht is. Het zou een grote fout zijn om de regering over Indië toe te vertrouwen aan deze leider van de Hindu-kaste (Londen, AP 6.3).

UITSPRAAK VAN HET HOOGGERECHTSHOF.

Het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten deed in hoger beroep uitspraak in de zaken tegen de bondsleider Lewis en de Bond van Verenigde Mijnwerkers. Het vonnis tegen Lewis werd in zijn geheel bevestigd. Deze zal dus tien duizend dollar boete moeten betalen.

Ten aanzien van de Verenigde Mijnwerkers bracht het Hooggerechtshof de geldboete van drie en een half millioen op zevenhonderdduizend dollar. Zoals men weet was de veroordeling het gevolg van Lewis weigering om bevel te geven dat de mijnwerkers weer aan het werk moesten gaan, gedurende de ko ens aking in November jl.

LEWIS
Moet betalen.

„Chief Justice" Fred Vinson las de overwegingen van het vonnis zoals deze door de meerderheid der rechters waren vastgesteld voor. De Rechters Murphy en Rutledge hadden afwijkende overwegingen ingeleverd. Rechter Frankfurter was het helemaal eens met het eerste vonnis, terwijl Rechters Black en Douglas gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet mee waren.

In meerderheid werd beslist dat noch de Norris-La Guardia—met noch de Oorlogswet voor Arbeidsgeschillen de regering beletten om de acte van aanklacht te dienen welke leidde tot de veroordeling (Washington, AP 6.3).

BEGROTING OVERZEESE GEBIEDSDELEN AANGENOMEN.

In het voortgezet debat van de eerste kamer over de begroting van de overzeese gebiedsdelen verklaarde minister Jonkman in zijn antwoord tot de leden dat het misschien beter ware indien de Lingaddja i overeenkomst dadelijk getekend was. De minister zeide nogmaals dat de geheime notulen van Linggadjati niet voor publicatie bestemd waren. De motie van het lid Stikker omtrent de wantoestanden in Nederlands Indië werd ingetrokken omdat de regering de motie onnodig achtte en de verwerping hiervan een indruk zou geven alsof er geen wantoestanden waren. De Begroting van de overzeese gebiedsdelen werd daarna aangenomen. (Aneta, 6.3).

FRANKRIJK KOOPT VLIEGTUIGEN.

Uit officiële bronnen wordt gemeld dat Franse Mi i aire leiders een geheime overeenkomst met Engeland hebben gesloten voor de levering vliegtuigen, wapens en vervoersmiddelen ten behoeve van de zestienduizend man tellende lucht-divisie (Londen, AP 6.3).

AMBASSADEUR HORNEBECK.

Hare Majesteit bood aan den vertrekkende Amerikaansen ambassadeur, Hornbeck Donderdag in het Paleis op de Dam een lunch aan (Aneta, 6.3).

VERRADER GEËXECUTEERD.

H.P.M. Bartelsman, die schuldig was aan verraad van veertig Nederlandse Joden die hij aan de Gestapo uitleverde tegen vijf gulden per persoon, werd Donderdag te Den Haag geëxecuteerd, nadat het gratie-verzoek door de Koningin was afgewezen (Aneta, 6.3).

DE BEHRMANN-QUAESTIE.

James W. Ryan, Directeur van de Ilsbrandtsen Line in New York, voor wier rekening het schip „Behrmann" voer, dat Zondag door de Nederlandse marine van Cheribon naar Tandjongpriok werd overgebracht, beschuldigde de Nederlandse Marine van „zeeroverij op de hoge zee". Hij zeide: Van het ogenblik dat de Behrmann de hoge zee bereikte werd de Nederlandse torpedojager „Kortenaer", een roofschip, door de Behrmann op onwettige wijze te gebruiken als een Nederlands gevangenis-schip voor de opberging van de staf en de bemanning van de Behrmann die van geen enkele overtreding werden beschuldigd. Het opbrengen geschiedde geheel onwettig. Dr. J. H. W. Verzijl, adviseur van de Commissie-Generaal en lid van het Permanente Hof van Arbitrage, een erkende autoriteit op gebied van internationaal recht, vertelde aan Aneta dat Ryans beschuldigingen „helemaal geen steek houden" Aneta, 6.3).

MARSHALL TE PARIJS.

Marshall legde bij zijn korte visite te Parijs een krans op het graf van de onbekende soldaat. Het was dertig jaar geleden, dat hij, daar op die zelfde plaats stond als adjudant van de leider van de Amerikaanse troepen in de eerste wereld oorlog John J. Pershing. Hij stond toen naast Pershing. (Parijs, AP 7.3).

GOMBOS
Van Hongarije.

ONDENKBAAR.

In het Lagerhuis bevestigde Attlee nogmaals dat een oorlog tussen Groot Britannië of Rusland of tussen Groot Britannië en de Verenigde Staten „ondenkbaar" is. Hij verklaarde dit in antwoord op een vraag van Konni Zillivus, uiterst linkse Labour-lid.

Zillivus vroeg waarom Groot Britannië de strijdkrachten hield op driemaal de voor-oorlogse sterkte. In antwoord hierop zeide Attlee dat deze vraag aan ieder land zou kunnen worden voorgelegd (Londen, AP 6.3).

DE „BEHRMAN" QUAESTIE.

Uit Batavia wordt bericht, dat de kapitein van de „Martin Behrman" mededeelde, dat men met geweld de controle over zijn schip van hem heeft ontnomen. (Batavia, AP 7.3).

DR. MAX EUWE.

Een A.P.-telegram meldt, dat d ex-wereldkampioen schaken Euwe per vliegtuig voor zes weken naar Argentinië vertrok, hij zal ook Brazilië bezoeken, waar hij ontmoetingen zal hebben met de schaakmeesters Najdorf Stahlberg en Eislakes, ook weet men te melden, dat hij naar Curaçao en Suriname zal gaan, terwijl hij in Juni een tournee zal maken door Amerika. Vandaag komt Euwe te Rio de Janeiro aan. (Amsterdam, AP 7.3).

Sint Thomas

In een nummer van het nieuw na-oorlogs blad „De Linie" stond een artikel over de stand der wijsbegeerte.

Het artikel werd geschreven als een recensie op tien inaugurale redes, die men de laatste tijd in Nederland heeft kunnen aanhoren. De schrijver een zekere Bernard Delfgaauw vertelt daarin, dat „het wel niet anders kan of iedere thomist egt Thomas op zijn eigen wijze uit". Dat wordt toch wel een beetje al te bar. Dat men Thomas op bepaalde punten niet allemaal precies eender verstaat, dat is nog al begrijpelijk, dat doet men met het evangelie ook niet, en het is daarom maar zo goed dat er een gezag is dat ons onfeilbaar kan vertellen, hoe het moet zijn, doch deze heer vindt het noodzaak, dat men ieder zijn eigen uitleg geeft? Die zin zal hij niet twee keer hebben nagelezen!?

Hij licht zijn standpunt een beetje toe met deze geweldige zin over Prof. Friethoff O.P., die op 29 October 1945 de zetel van wijlen Prof. de Groot innam, nadat Prof. Welschen gestorven was. „Prof. Friethoff vertegenwoordigt een zeer grote groep van thomisten, die menen dat in Thomas de wijsbegeerte een dusdanig hoogtepunt bereikt heeft, dat zij sindsdien geen andere betekenis mer heeft dan die van een verdere uitleg van Thomas' philosophie De niet-thomistische ontwikkeling der wijsbegeerte sinds Thomas wordt door hen als niet veel anders dan een steeds verdere afdwaling van de eigenlijke wijsbegeerte beschouwd. Descartes, Kant, Hegel zijn voor hen geen wijsgeren in de eigenlijke zin van het woord: de enige eigenlijke wijsgeren na Thomas zijn de aanhangers van Thomas zelf."

Deze opvatting is té dwaas. Niemand zal aannemen, en ook geen professor Friethoff, dat we niet verder kunnen denken, dat de begeerte tot wijsheid bij Thomas zo succesvol slaagde, dat zijn studie zoveel van de wijsheid aan de mensheid gaf, dat het nu niet nodig is om verder te studeren!

Evenmin zijn de Thomisten zo dwaas, om te beweren, dat er noch door Descartes, noch door Kant, noch door wie ook van de modernen niet gedacht zou zijn.

Er zijn dikwijls zeer zware principiële fouten, er zijn kardinale vergissingen en soms laten zij hun hele stelsel daarop steunen, doch wil dat zeggen, dat zij niets hebben gedacht, dat ook zij ons de wijsheid niet dichter bij gebracht hebben? Zij hebben de geweldigheid van bv. het gevoel laten zien, zij hebben vooral de psychologische bewustzijnsverschijnselen verder duidelijk gemaakt, terwijl daarnaast weer anderen de sociale principen van de leer over rechtvaardigheid bij Thomas ons meer concreet hebben gemaakt.

Men doet Thomas geen eer aan als men denkt dat de navolgers van hem zulke wereldvreemde mensen zouden zijn, dat zij voor zich het monopolie van het denken opeisen!

Men moet zich echter toch afvragen, hoe of het komt, dat sinds de oproep van Paus Leo XIII de wereld toch nog zo weinig ontvankelijk bleek, zodat een modern denker als de Mexicaan José Vasconcelos blijk geeft Thomas totaal niet te kennen. We menen, dat daar verschillende redenen voor zijn aan te geven, dat is op de eerste plaats het feit, dat Thomas philosophie door hem dienstbaar is gesteld aan zijn theologie men wil daar niet van weten, omdat men van het geloof niet weten wil. Een tweede rede is natuurlijk geheel het systeem, waarbij in het Latijn op de scholastieke wijze geredeneerd en geobjecteerd wordt terwijl wij in de moderne tijd meer de beschrijvende methode zonder het s raffe systeem wensen te zien.

Bovendien zien we Thomistische studie, die de zaak nog moeilijker maakt, een Michael Wittmann ging na hoe Thomas Aristoteles had begrepen en volgens hem in de ethica soms verkeerd had begrepen, iets wat de studie niet gemakkelijker maakt, ofschoon dergelijke onderzoekingen van grote waarde zijn, gelijk de studies van Lottin, die nagaat in de middeleeuwse theologie, hoe de vragen en quaesties van Thomas een historische achtergrond hebben, die wij al lang weer kwijt zijn en die voor ons verhelderend kunnen werken, doch ook moet men toegeven, dat men nu, 1947, nog niet klaar is met een historische commentaar op de Summa het hoofdwerk van zijn Thomas. De text-uitgave is ook nog niet tot stand gekomen. Werken als dat van Robert E. Brennan „Thomistic Psychology" hebben grote waarde. Het gaat niet aan om Thomas gelijk Brom wilde tot treinler tuur te maken, doch men hield het wel te veel verborgen, en begreep misschien ook nog te weinig, dat we zelf de schuld zijn, dat Thomas voor de moderne tijd, niet de kerkleraar is, door een zekere afgekeerdheid in onze houding t.o.z. van het moderne denken en door te weinig de moeilijke weg tot Thomas te vereffenen.

het nieuws van vandaag

Churchill zorgde voor een verrassing vandaag. Hij ziet dat hij het in het lager huis toch gaat verliezen, men hoorde er reeds de speech van Sir Cripps, die liet blijken, dat hij ook maar liever Indië wil opgeven en wat doet Churchill?

Hij stelt voor om de quaestie Indië aan de Verenigde landen voor te leggen. Dat instituut is wel in trek. Het heeft nu de Albanese quaestie, het heeft de atomaire quaestie, men kan er nu gaan denken over de Palestijnse quaestie en nu wil Churchill ze nog meer werk geven en ze ook de quaestie Brits Indië overdoen. Is het, omdat men zoveel vertrouwen heeft in dit nieuwe instituut?

Het is in ieder geval een goed teken, dat men zich niet afzijdig houdt van dit te San Francisco opgerichte nieuwe instituut, dat we een langer leven toewensen als de volkerenbond van Genève.

In Amerika heeft men Lewis in hoger beroep veroordeeld tot dezelfde geweldige boete, als hij eerst kreeg, terwijl men (heel politiek) de bonden een veel gematigder boete heeft opgelegd. Deze week nog zagen we een statistiek van het aantal ongelukken in de Amerikaanse mijnen, het schijnt dat het sociale begrip er nog niet zo erg ontwikkeld is. We hopen, dat deze hele affaire dat tenminste uitwerkt, wat dikwijls het gevolg is na stakingen: men ziet, dat men wel geen direct succes heeft, doch men merkt een

In de eerste kamer hebben andere politiek.

de senatoren vijf dagen over Indië gesproken, de vorige week Dinsdag waren de tribunes al besproken en kon er niemand meer in.

Een Hollandse krant schreef aldus:

— „Voor de vergadering van de Eerste Kamer, die heden om elf uur zal beginnen, bestaat zeer grote belangstelling. De Senaat zal dan een begin maken met de behandeling van de begroting voor Overzeese Gebiedsdelen, waarbij ook deze quaestie-Indonesië behandeld zal worden, die vooral na de Memorie van Antwoord der regering, gepubliceerd aan het einde der vorige week, wederom in het middelpunt der belangstelling staat. Op de gereserveerde tribune was Dinsdag al geen plaats meer beschikbaar. Tweede-Kamerleden en hoge ambtenaren, journalisten en andere belangstellenden verdrongen zich om een plaats te veroveren."

Prof. de Zwaan sneed het onderwerp „Curaçao" aan, we weten het uit de korte telegrammetjes. Het wachten is nog op de correspondenties en we hopen onze lezers nader in te lichten. Een Amerikaans telegram is bepaald ontroerend men zegt dat er in de kringen van Lake Success een stemming heerst „'s in een gelukkige familie". We zullen er maar niet veel meer van zeggen, want morgen als het weer over de atomaire energie gaat is het weer „een stemming als kat en hond".

STALIN
De gastheer.

Nationalisme en Katholicisme op Curacao

Het is nu ongeveer tien jaar geleden, dat er in de „Amigoe" een stukje stond over het probleem van Duitsland, waarbij men liet zien, hoe de Duitsers verblind waren door hun nationalisme, en waarbij men er op wees, hoe de Paus op allerlei manieren trachtte om de Katholieken althans, er op te wijzen, dat zij wel hun vaderland moeten lief hebben, doch wanneer er een conflict zou komen en dat was er toen reeds tussen hun katholicisme en hun nationalisme, dat zij dan eerst Katholiek moeten zijn en dan pas Duitser.

In dat stukje vroeg men zich af tien jaar geleden, indien ooit op Curaçao eens dat conflict ook naar voren zou komen, dat men iets als nationale weldaad zou voorstellen, gelijk in Duitsland de sterilisatie, de oorlog, de Jodenhaat, de erfeniswetten enz., terwijl het in strijd is met de katholieke leer, wat zouden de katholieke Curaçaoënaars dan doen? Dat was maar een rhetorische vraag. Het antwoord was volgens de schrijver: „Zeker, ze zijn wel zo goed katholiek, dat ze eerst katholiek zullen zijn en niet door zullen slaan gelijk de Duitsers." Ze zullen niet zijn als de Fransen, meer Frans dan katholiek, men bidt daar immers eerst voor Frankrijk en dan pas voor de kerk.

Jaren terug verscheen er eens een „flash-bericht" in de kranten, waarin te lezen stond, dat de Paus — het was Paus Pius XI — een encycliek zou schijven tegen het nationalisme. Die encycliek is ooit gekomen, zal ook nooit komen en kan ook niet komen, want nationalisme is niet verkeerd, doch goed. De berichtgeving was té snel, het was te verwachten, lat er een encycliek zou komen tegen het overdreven nationalisme en dat een zodanige encycliek los zou komen is niet slechts een keer, doch verschillende keren gebeurd.

Het is goed zijn vaderland lief te hebben. St. Thomas wijst er op, hij zegt in zijn tractaat over de rechtvaardigheid, dat we God, onze ouders en ons vaderland, niet de zuivere rechtvaardigheid kunnen geven, want hoe zouden we evenredig aan God teruggeven, wat we kregen van Hem, hoe onze ouders vergelden voor alles wat ze deden, hoe ons vaderland voor dat wat het ons schenkt?

Ons vaderland, zegt Mag Doodkorte, schenkt ons een groep natuurlijke deugden en ondeugden, die bij alle zonen en dochters van de natie worden teruggevonden. Zo is het. Curaçao heeft ook die eigen sfeer bij de mensen geschapen, daar zien we ook, dat karakter met de eigen deugden, en bij de nationale dag ingesteld door de Thomaskring heeft men dat vooral naar voren gebracht, het eigene, het eigen goede karakter, terwijl men ook durfde wijzen op de fouten. Die sfeer die

men kan naproeven in een boek, als dat van De Pool „Curazao que se va". Is hier ook een overdreven nationalisme? Deze vraag moet men pas stellen als men het volk heeft meegemaakt, als men ziet dat ieder probleem als het axioma wordt teruggebracht tot de quaestie ons Curaçao, als men ziet met wat een simpelheid alles wordt verklaard uit de tegenstelling Curaçao en niet Curaçao, met wat voor een gretheid die zogenaamde argumenten worden aangenomen.

Treedt maar eens in debat met een groep personen over een of andere quaestie, bv. het loonvraagstuk, onmiddellijk is er de quaestie, waarom moet de niet-Curaçaoënaar anders betaald worden als de Curaçaoënaar, terwijl men niet wil horen van komen naar subtropen, ander klimaat. Neem een quaestie onderwijs, hoe spoedig wordt het een gevoelsquaestie. Men moet niet overdrijven, niet ieder doet zo overdreven als dat Statenlid, dat principieel voor echtscheiding was, doch die graag mede stemde voor het wetje om de echtscheiding moeilijker te maken," want dan kon hij daar de Macambas mede dwars zitten!

Inderdaad, er is een nationale inslag in denken, in redeneren, in argumenteren, waarbij men het per se eens is of niet eens.

Men moet nogmaals niet overdrijven, er is de neiging tot meer nationaal zijn, dit komt door de tijden, door het meer op zich staan, dit komt door de politieke conflicten, dit komt door optreden van niet-Curaçaoënaar, dit komt...... enz., doch men ziet te weinig in, dat dit kan leiden tot een té weinig principiële houding, dit juist in tijden als we nu beleven, tijden van politiek gesproken, zeer zware principiële problemen. Men is weinig principieel in de politiek, daar nen hier door de kleinheid, niet dergelijke zware principiëledisputen medemaakte, die daar onderen op het Stadhuis-links wel uitgevochten, zonder veel speechen, met enkele woorden. Men heeft het volk misschien te weinig principieel opgevoed in de politiek, zodat nu het belangstelling heeft, daar het de quaestie is die nationaal is, men verwonderd staat over het weinig principiële van hun houding!

De leiders moeten inzien, waar het om gaat, in de Staten om bij de dag te blijven gaat het toch niet alléén maar over de roet die op Otrabanda neervalt, niet alleen over de honden die doodgeschoten moeten worden, doch over principiële quaestie als onderwijs, onze daden van overheidswege betreffende de moraliteit, onze politiek tegenover loonstelsels, die door katholieken niet kunnen worden geaccepteerd.

Wij kunnen niet aannemen stelsels, waarbij men kinderen als last ziet, woningenbouwverenigingen zonder enig egard voor het familiewezen, dat God heeft ingesteld, we weten het gevaar van coeducatie, we weten dat welvaart voor ons eiland, ook geestelijke welvaart, moet betekenen.

Als het conflict er zijn zou: méér nationaal dan katholiek, of eerst katholiek en dan nationaal in volleharmonie naar de principen, dan zullen de zwakken niet inzien, doch zij die kunnen denken, dat zij denken, en leiding geven zoals het behoort. Er moet leiding zijn in deze, en dat ontbreekt te veel.

VERTRAGING.

De Amerikaanse afgevaardigden van de Moskou-conferentie die wegens slechte weersomstandigheden niet te Berlijn konden landen keerden gisteravond te Schiphol terug. De delegatie bestond voornamelijk uit adviseurs van Generaal Marshall, journalisten en het administratief personeel. Hedenmiddag wordt de reis Moskouwaarts voortgezet. (Aneta, 6.3).

De geschiedenis van een merkwaardig dossier.

Hoe de documenten over Prof. Titus Brandsma terecht kwamen.

Voor enkele dagen brachten de dagbladen het bericht van de terdoodveroordeling van den SD-er Untersturmführer Heinemann, onder bijvoeging van zijn portret. Dit heeft C. V. in de „Gelderlander" weer met alle levendigheid enkele voorvallen in herinnering gebracht, die hij aan de lezers van dit blad wil mededelen, niet omdat ze in verband staan met Heinemann, maar omdat ze betrekking hebben op Prof. Brandsma, voor wien zeker vele lezers zich interesseren.

In de namiddag van de 13e Juli 1944 kwam Heinemann met nog een andere S.D.-er en Wiebe van de gemeentepolitie voor een huiszoeking in het klooster der Paters Carmelieten, Doddendaal 8. Het doel van deze huiszoeking was vermoedelijk de oorsprong te achterhalen van een serie prentjes, die in die tijd ten bate van de Nederlandse krijgsgevangenen in Duitsland werden verspreid, en voor welker verspreiding een van de paters van het klooster zich nogal verdienstelijk gemaakt had.

De rol van Heinemann.

In dit opzicht leverde de huiszoeking weinig resultaat op. Doch zoals bij zulke gelegenheden niet zelden gebeurde: de Heren vonden wat ze niet zochten.

Op de kamer van den Prior van het klooster, welke kamer het laatst doorzocht werd vonden ze verschillende bescheiden van en over Prof. Brandsma. O.a. copieën van enkele opstellen die hij in de Scheveningse gevangenis gemaakt had — het origineel van het bekende gedichtje „O Jezus, als ik U aanschouw" — enkele ontwerpen van brieven eveneens uit Scheveningen, fotocopieën van de officiële overlijdensacte en het daarbij behorende document van de verbranding van zijn lichaam in het crematorium te Dachau.

De belangstelling der heren was daarmede gewekt. Ze hadden van Prof. Brandsma gehoord. „Ein tragischer Fall" meende de compagnon van Heinemann.

Ze zochten verder en vonden: een foto van de verzegelde kloostercel van Prof. Brandsma, een foto van een rozenkrans, door hem zelf in het kamp vervaardigd, verschillende condoléance-brieven bij zijn dood ontvangen, en wat het ergste was: diverse aantekeningen over zijn verblijf in de kampen Amersfoort en Dachau, welke de Prior aan de hand van verklaringen van zijn medegevangenen gemaakt had.

Heinemann zeide al deze dingen mede te willen nemen, en op de vraag van den Prior of het dan zo erg was, daar de meeste dingen toch door de Gestapo zelf waren vrijgegeven, antwoordde Heinemann, dat hij ze in elk geval wilde nazien, want dat zij er een buitengewone belangstelling voor hadden. De Prior, die zich ondertussen verwijten deed over zijn onvoorzichtigheid — te verontschuldigen door de weinig ordelijke toestand, waarin het klooster sinds het bombardement van Februari verkeerde — vroeg nog of hij de bescheiden na onderzoek terug zou krijgen, daar ze voor hem van grote waarde waren. Daarop antwoordde Heinemann: „Sie sind etwas vorwitzig, wir sehen uns noch wieder". Daarmede was de huiszoeking, die een paar uren geduurd had, beëindigd en de heren vertrokken.

Veertien dagen later kwam Heinemann met enkele anderen weer terug, doch de Prior was ondertussen met onbekende bestemming vertrokken en de overige Carmel-bewoners konden over verblijfplaats of terugkeer geen inlichtingen verschaffen.

5 Mei 1945 kwam de Capitulatie van de Duitsers in Nederland, met Pinksteren daaropvolgend keerde de Prior terug, wel niet in zijn klooster, want dat was ondertussen een ruïne geworden, maar toch in zijn kloostergemeenschap.

De stukken terug.

Enkele dagen nadien vernam hij, dat een bekend rechtsgeleerde, verbonden aan het Gerechtshof van 's Bosch en woonachtig te Vught, diverse bescheiden, die hem toebehoorden, onder zijn berusting had. Bij navraag aldaar bleek dit inderdaad het geval te zijn.

Op zijn verzoek werd hem een dossier ter hand gesteld, dat het grootste gedeelte van de bescheiden bevatte, indertijd door Heinemann in beslag genomen. Het grootste gedeelte, niet alles was aanwezig. Sommige dingen, die op zichzelf het meest waardevol waren, zoals het origineel van het gedicht en enkele andere door Prof. Brandsma eigenhandig geschreven dingen waren niet meer aanwezig. Ook de meeste condoléancebrieven waren er niet bij, behalve die van Hunne Hoogwaardige Excellenties den Aartsbisschop van Utrecht en den Bisschop van 's-Hertogenbosch, en een brief waarin Prof. Brandsma martelaar genoemd werd.

Het was duidelijk: de Gestapo had alleen degene bewaard, wat in hun ogen van belang was. Sommige stukken waren dan ook van aantekeningen voorzien en het geheel was netjes geordend.

De Prior, die nooit gedacht had nog iets van deze dingen terug te zien, was uitermate benieuwd te vernemen, hoe deze daar ter plaatse gekomen waren. Hij kreeg toen het gehele verhaal omtrent de gebeurtenissen rondom deze documenten te horen: gebeurtenissen, die eigenlijk belangwekkender waren dan de documenten zelf.

De rechtsgeleerde van het Bossche Hof had, in opdracht, iets trachten te bereiken bij de Duitsers voor de groep Limburgse geestelijken, die in 1944 gearresteerd waren. Met dat doel was hij in contact getreden met Prof. Nelis, den man van de Gestapo, die bizonder belast met het toezicht op de daden van de R.K. Geestelijken, en die daarom voor vele Katholieke geestelijken geen onbekende is. Verschillende keren had hij met dezen Prof. Nelis een onderhoud gehad in diens particuliere villa te Zeist. Hij was daar ook op een van de critieke Septemberdagen, toen de Geallieerde legers snel de Nederlandse grenzen naderden.

Hij schrok er van terug.

Tijdens hun gesprek ontvangt Prof. Nelis van zijn supérieuren de telefonische opdracht om alle dossiers te verbranden en onmiddellijk te vertrekken. Zeer ontsteld doet hij daarvan mededeling aan zijn bezoeker en voegt er aan toe: „Ik kan die dossiers gerust verbranden, want zij zijn volkomen onbelangrijk, maar één is er bij waar ik geen raad mee weet: daaruit spreekt een geest zo vroom, zo heilig, terwijl ook uit de stukken kan worden opgemaakt, dat op een heiligverklaring wordt aangestuurd, daarom schrik ik er voor terug ze te verbranden, ik ben daar huiverig voor, maar ik durf ze ook niet te bewaren.

De rechtsgeleerde, die belangstellend het toegeluisterd, biedt hem dan aan, dit dossier onder zijn hoede te nemen. Prof. Nelis wijst hem dan op het risico, dat voor hen beiden daaraan verbonden is: maar wanneer zijn bezoeker dit risico wil aanvaarden, stemt hij toe en geeft het bewuste dossier, het dossier van Prof. Brandsma aan hem over.

Zo kwam het in Vught, waar het voorlopig zorgvuldig werd verborgen, totdat korte tijd daarna voor het Zuiden de lang verwachte bevrijding kwam, en mededeling van het dossier kon worden gedaan.

De rechtsgeleerde, die het met zoveel bereidwilligheid onder zijn hoede genomen had, was blij, het aan den rechtmatigen eigenaar te kunnen overhandigen, en deze was niet minder blij het weer in ontvangst te kunnen nemen.

Blijkbaar had dus het S.D.-bureau te Arnhem de stukken aan Prof. Nelis doorgegeven met de bedoeling daar verder werk van te maken. Zij vermoedden natuurlijk niet, dat die stukken daarmede op weg waren naar de plaats, waar ze thuis hoorden.

Persoonlijk menen wij, dat de S.D. door aldus te handelen de Voorzienigheid diende. Die wilde, dat deze stukken zouden behouden blijven.

„Time"

Ergerlijke voorlichting door „Time".
Het Nederlandse volk dient van repliek.

Meer dan eens zijn wij genoodzaakt geweest te wijzen op de voorlichting welke bepaalde persorganen in het buitenland over „de Indische quaestie" menen te moeten geven, een voorlichting, welke een onjuiste houding van het buitenland in deze ten zeerste in de hand werkt.

Thans is het weer het Noordamerikaanse weekblad „Time", dat in zijn nummer van 23 December 1946 als een van de redenen voor „het verloren gaan van het respect der Inheemse bevolking", de pertinente leugen debiteert, dat de Gouverneur-Generaal Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, destijds naar Australië vluchtte!

Het is verheugend te mogen constateren, dat tal van Nederlanders die van deze uitlating van „Time" hebben kennis genomen, aan hun verontwaardiging hierover hebben lucht gegeven door middel van ingezonden stukken aan de Time-redactie.

Hierin werd er niet alleen op gewezen, dat Gouverneur-Generaal Tjarda integendeel van naar Australië te vluchten, op zijn post is gebleven en als gevangene van de Jappen in verschillende kampen in China en Mantsjoerij verbleef, doch werd bovendien de schrijver van het gewraakte artikel op de vingers getikt inzake het door het aangehaalde rapport-Koets.

Onder zijn aandacht wordt nl. gebracht, dat dit rapport verzuimt te noemen het aantal gevangenen dat door de republikeinen 1½ jaar na V.J.-dag nog wordt vastgehouden, evenals het aantal Inheemsen, dat sinds de bevrijdingsdag van honger is omgekomen. Evenmin vermeldde, zo werd onder de aandacht van „Time" gebracht, dit rapport het percentage van de 70.000.000 bewoners van Nederlands-Indië, dat werkelijk achter Soekarno staat.

De redactie van „Time" wordt verder aangeraden bij de Wall-Street specialisten te informeren hoe men daar over een zelfstandig „Indonesië" denkt.

Als de officiële voorlichting te kort schiet, moet de particuliere voorlichting zich doen gelden. Nederland let op Uw saeck.

HET GYMNASIUM EN DE ONDERWIJSHERVORMING.

De brugklas in het geding.

In het „Schema van de Organisatie van het onderwijs", dat ontworpen is door den oud-minister Dr. Bolkestein, verdwijnt het oude gymnasium, niet alleen in naam, maar ook in werkelijkheid. De classieke vorming wordt op de toekomstige scholen voor Voorbereidend Hoger Onderwijs gegeven in één der geprojecteerde Lycea, waarbij een brugklas zonder Latijn de verbinding vormt met de lagere school. Een bovenbouw van vijf jaren vervangt het huidige gymnasium-alpha; de bèta-afdeling verdwijnt. Naast dit Lyceum I staat dan een Lyceumafdeling van vijf jaren met Latijn, ter vervanging van de H.B.S.-B en het gymnasium-bèta.

Tenslotte vertoont een litterair-economische afdeling overeenkomst met de H.B.S.-A. Het heeft er alle schijn van, dat de H.B.S. met Latijn er niet komt. De tegenwoordige minister verklaarde zich er tegen. Voor de brugklas zijn echter vele pleidooien gehouden. Het veelvuldig voorkomend euvel van doubleren zou door een schifting der leerlingen in een brugklas worden voorkomen, vooral als een uitgebreide toepassing van de hulpmiddelen, die de psychologie biedt, zou plaats vinden.

Het is mijn bedoeling niet aan de waarde van een experiment met deze brugklas te twijfelen. Of evenwel de resultaten aan de verwachtingen zullen beantwoorden, blijft de vraag. Voor de H.B.S., die in haar beide afdelingen, als men de brugklas medetelt, zesjarig wordt, is een proef onschadelijk. Immers, men kan zonder ingrijpende veranderingen de tegenwoordige vijfjarige HBS op deze brugklas projecteren. De lycea in hun huidige vorm blijven eveneens, met uitzondering van hun gymnasiale bèta-afdeling, intact. In de vergadering van de „Algemene Vereniging van Leraren bij het Middelbaar Onderwijs" is de brugklas dan ook op 4 Januari jl. aanvaard. Dit is geen wonder, want geen van haar leden is werkzaam op een gymnasium. Deze leraren beslisten in hun aanvaarding van de brugklas voor alle scholen, tevens — en lichtvaardig — over een schooltype, waarvan zij de leraren niet in hun vereniging hebben. Zowel in het schema als in dit verenigingsbesluit wordt ten behoeve van een experiment van problematische waarde aan het gymnasium de nek omgedraaid. De heer Bolkestein pleit sinds jaar en dag voor het goed recht van experimenteer-scholen. Maar hier wordt eensklaps het experiment aan allen opgedrongen! Laat men proeven nemen, maar dan niet ten koste van één bepaald schooltype. Wanneer blijken mocht, dat de resultaten zo gunstig zijn, dat voor een geselecteerd leerlingenpubliek vijf jaren even goed, zelfs beter, is dan de zes jaren van thans, dan is het altijd nog tijds genoeg om veranderingen voor de gymnasia door te zetten.

In het schema verdwijnt de bèta-afdeling, hetgeen betekent dat geen toekomstig academicus, die gevormd is door een studie in de medische of natuurphilosophische faculteit, en geen ingenieur of econoom een integrale classieke opleiding zal hebben genoten. Welk een cultuur verarming! Het schema-Bolkestein stelt weliswaar de mogelijkheid van de studie in alle faculteiten voor ieder der drie Lycea-typen open; in de practijk zal het evenwel zo zijn, dat geen bezitters van het einddiploma der Lycea I in de bèta-faculteiten gaan studeren. Daarvoor is de materiële achterstand te groot, temeer daar op dit hoogst eenzijdige Lyceum I het wiskunde-onderwijs in de vierde klas moet aflopen. Denkt de ontwerper soms, dat de academische docenten een langdurige propaedeuse zullen geven om deze achterstand in te halen? Zij zullen, overkropt met werk als zij zijn, hiertoe de tijd missen. En stel het geval, dat het Rijk bereid zou zijn hun aantal uit te breiden in verband met deze nieuwe taak, dan zal hun schifting in vele gevallen minder doeltreffend zijn dan die van ervaren leraren midden in hun schoolpractijk. Dat Universiteit of Hogeschool hierin de taak van het Voorbereidend Hoger Onderwijs zou kunnen overnemen, is daarom onmogelijk. Van de gelijke studierechten voor de einddiploma's van deze drie schooltypen kan niets terecht komen. Maar waarom moet een zo ireële regeling in de wet worden opgenomen?

Wat de gymnasia nodig hebben, wat ons gehele onderwijs nodig heeft is: rust. Rust, om de geleden oorlogsschade te boven te komen, om de hoge naam van ons onderwijs te bewaren en te bevestigen. Laat niet door de drang naar verbetering — die ik onvoorwaardelijk toejuich — een dogmatische experimenteer-woede worden botgevierd, die alleen maar de geleden schade kan vergroten en wat de classieke opleiding betreft, onherstelbaar maken.

Prof. Dr. W. den Boer.
(N.R.C.)

DANKBETUIGING.

Bij het zware verlies, dat ons heeft getroffen, was ons de deelname van onze vrienden en kennissen een groote troost en wij spreken hiermede onze diepgevoelde dankbaarheid uit.

Marina Doyen de Veer
Wed. de Veer
D. Doyen
Leo
Beatrix
Magda.

Aruba, 4 Maart 1947

LAATSTE NIEUWS

DR. MAX EUWE.

Op onze navraag, wanneer of Dr. Euwe weer naar Curaçao komt (zoals in de A.P.-telegrammen wordt aangekondigd) vertelde men ons, dat dit tweede bezoek aan Curaçao waarschijnlijk in de maand Mei zal plaatsvinden. Er zijn nog geen data vastgesteld, nadere berichten zullen nog volgen.

NIEUWS OVERAL

NOG STEEDS MEER SNEEUW.

Bergen sneeuw versperren de wegen in Engeland en de toestand kan weer hopeloos in de war geraken, minstens 300 van de voornaamste verbindingswegen zijn geblokkeerd. 12 Steden en honderden dorpen zijn geheel geïsoleerd. Men is bang voor een nieuwe crisis om de industrie. (Londen, AP 7.3).

„AARDAPPEL.

„In verband met de vorst in Nederland is de verscheping van de aardappelen enigzins vertraagd „melden de „Emmastadberichten". Men ete funchi, het smaakt heus goed.

UIT DE TWEEDE KAMER.

De Maasbode zegt in het kamerverslag:

Westindische belangen.

De Tweede Kamer is hedenmorgen te elf uur met de algemene beschouwingen over de begroting van Overzeese Gebiedsdelen begonnen.

De heer De Kort (K.V.P.) bepleit de voorbereiding van een wetsontwerp voor de staatkundige inrichting in West-Indië. Vervolgens merkt hij o.m. op, dat het concubinaat in West-Indië niet die moreel afwijzende houding ontmoet als de Nederlandse maatschappij kent. Hij pleit verder voor en krachtiger cultuur en bevordering van de opbouw ener West-Indische conomie en vraagt de aandacht voor een verantwoorde immigratie-politiek.

De heer Meyerink (A.R.) vraagt, of er definitief een einde gemaakt is aan de ondergeschiktheid van onze troepen aan het Britse oppercommando. Met voldoening heeft hij begroet het voorstel tot instelling van een welvaartfonds voor Suriname.

CURAÇAO

PRINSES ALICE OP CURAÇAO.

Met de „Rangitiki" arriveerde heden op Curaçao Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Alice, Hertogin van Gloucester, echtgenote van den hertog van Gloucester, den jongsten broeder van den Engelsen Koning. De hertogin is op terugreis van Australië, waar haar echtgenoot zo pas de landvoogdij neerlegde.

De hertogin had haar beide zoontjes, de Prinsen Willem en Richard bij zich; de eerste is geboren in 1941 en de tweede in 1944.

De Prinses huwde als Lady Alice Montagu-Douglas-Scott, dochter van den hertog van Bucclouch in 1935 Prins Henry, hertog van Gloucester.

Z. E. de Gouverneur en Mevrouw Kasteel begroetten de Prinses aan boord. H.K.H. gebruikte later de koffie en het middagmaal met den Gouverneur en Mevrouw Kasteel, die met de hertogin winkelde.

Mede waren aanwezig Generaal Majoor Miller, Mevrouw Miller, den Britsen Consul Mr. Blair en de adjudant, kapitein van de Laarschot.

OVERZICHT.

Hieronder volgt een klein overzicht van het bezoekersaantal en hotelgasten van het R. K. Zeemanshuis over het jaar 1946.

Bezoekers:

Het aantal zeelieden bezoekers bedroeg 48.266, mannen van alle verenigde landen, zonder onderscheid van godsdienst of rang.

Hieronder waren ongeveer 10.000 Britse zeelieden en meer dan 9.000 Noord-Amerikanen.

Hotelgasten:

In de hotelafdeling logeerden 368 zeelieden met een totaal van 5741 dagen. Deze zeelieden waren geboortig van: Nederland, Groot Brittannië, Noorwegen, de Verenigde Staten van Amerika, Zweden, Frankrijk, Canada, Tsecho-Slowakije, Oostenrijk, Porto-Rico, Argentinië, Finland België, Venezuela, Joegoslavië, Letland, Peru, Uruguay, Denemarken en Griekenland.

Gedurende 1945 bedroeg het aantal gasten 392 met 6341 logeerdagen.

NUMMER 8.

Zij, die nummer 8 kennen, moeten weten dat zij het niet meer moeten gebruiken. Nummer 8 wat ze dikwijls hebben moeten draaien wilden ze in verbinding treden met bijv. banda abao is vervallen, het is nu niet meer nummer acht, doch nummer 1428. Naar we hopen is dat een verbetering!

SURINAAMS KWARTIER.

Naar we vernemen is het Surinaams kwartier bij de Curom naar de Woensdag verschoven, zodat we de speech over de Commewijne van de heer Pooters pas op 12 Maart zullen kunnen beluisteren.

NAAR HOLLAND.

Naar we vernemen is gisteren de heer P. Breusers per „Rangitiki" vertrokken voor een studiereis van enkele maanden. Hij zal in Nederland zich op de hoogte stellen van het moderne postwezen en nader kennis nemen der verschillende daar aangewende methodes. We twijfelen er niet aan of deze reis is een groot voordeel voor de posterijen op Curaçao. We wensen de heer Breusers een aangenaam verblijf in Holland en een behouden terugkeer.

DE NIEUWE TIJD.

Het nieuwe Nummer is uit en geeft ons de tekst van een memorandum, dat de katholieke Partij aan de parlementaire commissie heeft aangeboden.

We komen nog op dit memorandum terug.

PIJN IN DE HEUP.

Het aanhouden van de pijn wijst er op, dat het niet lauter vermoeidheid is.

Het is noodzakelijk de schadelijke bestanddelen (zoals urinezuur) die waarschijnlijk de oorzaak zijn van Uw pijnen te verwijderen.

Hiervoor is het aangeraden een bekend snel werkendmiddel te gebruiken: de Witt's pillen voor de nieren en de blaas.

Met behulp van de Witt's pillen zullen de genoemde schadelijke stoffen, verwijderd worden van Uw organisme. Omdat dat middel een directe uitwerking heeft op de nieren bewerken de meest belangrijke verwijderingsorganen.

Koopt een flesje de Witt's pillen voor de nieren en de blaas.

50 Jaren succes.

In flessen van twee grooten met 40 en 100 pillen.

VERLOOFD:

Frans Meiboom

en

Bertha Wauben

8—3—'47

Groots welkom in het Militair Tehuis.

Men heeft de mannen van de „Bloemfontein" gisteren een officiële hartelijke ontvangst bereid in het militair tehuis van de R. K. Militaire Vereniging St. Christophorus aan de Pietermaai weg.

Men kwam daar met velen tesamen. Er waren een kleine honderd man van de Bloemfontein opgekomen. Zijne Exc. Mgr. P. I. Verriet toonde zijn belangstelling en was de jongens komen groeten in gezelschap van de Hoog Eerw. Pater Vicaris Galle. Namens het bestuur van de vereniging werden de mannen hartelijk welkom geheten door de voorzitter Dr. Desertine, die er op wees, hoe het bestuur voor hen een huis gemaakt had, waar zij altijd thuis zijn. Het bestuur bestaande uit de heren Dania, Lt. Bode, Hagendijk, en de geestelijke adviseur pater B. van der Meer waren ook bij de begroeting aanwezig. Men was zichtbaar ingenomen met deze belangstelling. Ook Mgr. Verriet voerde het woord, de mannen er op wijzend, dat hun leven ernstig moet zijn, hen wijzend op dit werk van de militaire vereniging beklemtoonde Hij met nadruk de noodzaak, dat men toch vriendenkringen ondereen zou vormen, zo wordt het leven gemakkelijker en is het mooier al de dagen, dat men op Curaçao is. Na afloop werd er een foto gemaakt door de atomtegenwoordiger fotograaf Fischer. Heel sympathiek deed het aan, dat Overste van Dun mede aanwezig met Majoor Boutmy een dankwoord sprak, waar bij hij de mannen aanspoorde om toch goed gebruik te maken van hun hier aangeboden gelegenheid. We twijfelen er niet aan of velen zullen de trap opgaan om bij Looman een „drink" te nemen, om heerlijk uit te rusten, op het voorbalcon terwijl men Curaçao voor zich ziet voorbijrijden, of op het achterbalcon om te denken aan de dag, dat men weer die plas zal overgaan naar huis toe.

Don Luigi Sturzo, de grote man op de achtergrond.

Zijn invloed in Italië.

Tijdens een hevige nachtaanval op Londen in de eerste weken van de battle of Britain werden de bewoners van een groot huis in een der volksbuurten, gewaarschuwd, dat tegen de zijwand een onontplofte bom was neergekomen. Ontruiming was geboden. Onder degenen, die in het helse lawaai van de bom-nacht naar buitenkwamen, bevond zich een oude priester. Hij werd, rillend van de koorts, gesteund door de anderen. Zijn bezittingen bestonden uit een brevier en een stapel beschreven papieren, die hij onder de arm droeg. Men zond hem van het ene adres naar het andere. Tenslotte werd hem een plaats op een boot gegeven en ging hij tussen kinderen en ouden van dagen naar het veilige Amerika. Een balling zonder bezittingen, zonder familie; een onaanzienlijke, oude man in priestertoog.

Don Luigi Sturzo verliet Engeland op een tijdstip, waarop — naar later blijken zou — de oorlog beslist werd, ook al zouden nog vijf jaar van barre strijd nodig zijn om den vijand tot overgave te krijgen. Hij verliet Engeland na een verblijf van zestien jaren.

Op 28 October 1924 was hij in Londen aangekomen, verbannen uit zijn vaderland, waar Mussolini begonnen was met de liquidatie van zijn tegenstanders. Als een van de eersten, de belangrijkste van de oppositie, moest Don Sturzo het veld ruimen. Hij ging, verslagen; de ander had het duel gewonnen. Maar gebroken was zijn formidabele kracht geenszins, integendeel. Hij zou het tonen, nam hij zich voor; hij zou niet rusten, zo God wilde, en hij heeft woord gehouden.

Hij werd geboren in Caltagirone, ergens op Sicilië. Op 18 Mei 1894 werd hij priester gewijd. Hij studeert aan de Gregoriana te Rome, promoveert in de theologie; keert als hoogleraar in zijn geboorteplaats terug. Later volgen nog promoties in economie en sociologie, terwijl hij behalve deze vakken ook nog filosofie doceert......

De ellende en armoede der Siciliaanse boeren maken hem tot hun groten voorvechter. Hij begint zijn strijd voor vrijheid en recht, waaraan hij een lang leven zou wijden. Hij richt verenigingen op, sticht vakscholen, organiseert, adviseert, helpt. Daarnaast zijn studie, zijn colleges, zijn eerste publicaties. Wanneer hij eens tijd heeft schrijft hij een toneelstuk, gedichten. 's Nachts componeert hij „Geremia", een oratorium voor koor en groot orkest, jaren later te Rome uitgevoerd, een „Magnificat".

„Het was maar een liefhebberij", zegt hij thans. Intussen wordt hij in 1905 burgemeester van zijn geboorte-stad. Een priester-burgemeester, aan wien de boeren en arbeiders hun lot hebben toevertrouwd en op wier aandringen de benoeming afkwam, ondanks het anti-clericalisme... Hij wordt korte tijd later zelfs adviseur van het Provinciale bestuur en vicevoorzitter van de bond van Italiaanse gemeenten. Tijdens de (eerste) Wereldoorlog verdubbelt hij zijn werkkracht. Zijn initiatieven reiken over het gehele land en zijn sociaal werk wordt het voorbeeld voor tal van organisaties. Hij wordt secretaris-generaal van de jonge Katholieke Actie; hij sticht een grote hulpverlening aan oorlogswezen. Na de wapenstilstand volgt dan de grote stap in de politiek.

Op 18 Januari 1919 richtte hij de eerste Katholieke Partij in het Koninkrijk, de Partito Popolare, op. Gedurende ruim vijf jaren was hij de belangrijkste factor in het binnenlandse politieke leven van Italië. Najaar 1924 verliet hij zijn werk, zijn partij en zijn land.

Op 6 September van het vorige jaar ging hij te Napels van boord, een zeer oude, zwakke man, wien de tranen over de wangen liepen. Uit het gehele land kwamen welkomsttelegrammen en een grote menigte was ter begroeting aanwezig. Maar van actief deelnemen aan de politieke strijd kon geen sprake meer zijn en zo is hij geworden tot den groten man op de achtergrond.

Hij woont thans te Rome in een klooster, maar van zijn studeerkamer uit, die hij nauwelijks nog verlaat, klinkt onophoudelijk zijn vermaan tot het land, tot de partijen, die elkaar ten koste van het land bestrijden. Onmetelijk is zijn invloed op het partij-bestuur van de Democrazia Cristiana, zoals de nieuwe na-oorlogse naam van zijn oude partij thans luidt. Al verschijnt hij nergens meer, al voert hij niet meer het woord en al leeft hij teruggetrokken, zijn invloed op het land is niet te vergelijken met die van welken anderen ouden politicus dan ook. Hij vormt als het ware het christelijke tegenbeeld van dien anderen filosoof, even oud als hij, die door de liberalen tot hun geestelijken vader is verheven. Benedetto Croce en Don Sturzo, hoe diep drukt het verleden zijn stempel op het Italië van vandaag...

Hij ontmoet graag journalisten van andere landen. Nederland bezocht hij gedurende enige maanden in het begin der dertiger jaren. Hij noemt namen van goede vrienden, aan wie hij de prettigste herinneringen heeft. Over Italië spreekt hij telkens weer, over de toekomst, niet over het verleden! „Het Communisme levert niet een specifiek gevaar op voor Italië, wèl voor geheel Europa en dat niet zozeer als economische revolutie, want die zou nauwelijks een solide basis hebben, maar wèl als politieke invloed van Rusland. Dit gevaar is nog toegenomen door het onverstandig optreden van de Anglo-Amerikanen in Europa...... De vervolgingen van de Katholieken in Joegoslavië en vooral ook Albanië, welke beide landen het meest direct beïnvloed worden door Moskou, hebben een zuiver politiek doel...... Ook de anti-clericale actie van het ogenblik in Italië is zuiver en alleen een product van de communistische partij hier, die immers de nauwste betrekkingen onderhoudt met Moskou! Het vredes-verdrag is een domheid, die haar gevolgen niet missen zal, helaas. Natuurlijk heeft Italië schuld en moet het boeten, maar deze bepalingen zijn te streng en dragen de grootste gevaren voor het land en zelfs voor de vrede in zich."

Omtrent de toekomst van het Katholicisme is hij zeer optimistisch. De huidige opleving van het geloof en de machtige uitbreiding van de Kerk en de invloed van den Paus noemt hij opmerkelijk en veelbelovend.

En de kansen van zijn vaderland, van Italië, na alle slagen en rampen, die het land troffen? Hij somt ze op, deze rampen, en besluit dan: „Dit alles heeft tot algehele desorganisatie van de Staat geleid, die gebukt gaat onder een reuzenbureaucratie...... Natuurlijk hebben de leidende kringen het spoor verloren en dit alles heeft de demagogie van het socialistisch-communistische blok wel zeer in de hand gewerkt. Maar het volk is uit al deze catastrofen te voorschijn gekomen, bezield met de wil om het land er boven op te helpen, het op te bouwen en het weer een plaats te bezorgen, die in overeenstemming is met zijn Katholiciteit, zijn cultuur en zijn verleden...... Ondanks alles blijf ik optimist!" (De Tijd).

Door onverwacht vertrek niet in de gelegenheid zijnde persoonlijk afscheid te nemen, zeg ik langs dezen weg vaarwel aan allen, die mij gedurende mijn verblijf op Curaçao en tijdens mijn ziekte hun belangstelling hebben betoond.

GERBEN WAGENAAR
lid Parlementaire Commissie.

Radiowezen in Nederland

De vier omroepstations

Ik wil u in gedachten meenemen naar de vier Hilversumse studio's. Zou men aan iemand vragen: „Welke studio vindt u de mooiste van buitenaf bekeken?" dan zou hij antwoorden: „De Avrostudio".

Hoe zou dit komen? Wel, de Avrostudio ligt in het centrum van de stad, is licht van kleur en lijkt de grootste. Het gebouw imponeert een beetje.

Zoals ik gezegd heb is deze studio licht van kleur, lichtgeel, en heeft weinig ramen,om het lawaai te weren. Deze studio bestaat uit 2 gebouwen, die door een ondergrondse gang met elkaar verbonden zijn. In de ene wordt in de concertzaal de „Bonte Dinsdag" gehouden en in de andere wordt in de concertzaal concerten gehouden.

In de zijmuur van het granietenbordes zien we links en rechts opschriften. Links een gedenksteen, geplaatst door den directeur, den Heer Vogt en rechts een spreuk uit Lioba van Frederik van Eeden.

„Hem is de sterkste sterkte
Die 't verband aller begeert'
[en wilde krachten kent
En rigt hen naar een enig
[evenwicht".

Deze spreuk bevat dit levensbeginsel: Ernst-verdraagzaamheid-liefde-blijheid. Dit is de richtdraad van de Avro, de algemene vereniging radio omroep.

We duwen de deur open en bevinden ons in de grote hal. Wat ons in het oog valt is de Avro-klok. Deze klok zit in een vertrekje met een microfoon, die de stemmen in de gang of de geluiden van buiten niet opvangt. In de hal zien we de bestuurskamer, de vertrekken voor het uitbetalen v.d. medewerkers en het bureau van het Hoofd der Huishouding.

We lopen verder, dalen drie treedtjes en staan na een ogenblikje voor de deur van een grote zaal, waar de bekende „Bonte Dinsdagavondtrein" gehouden wordt. Er is plaats voor 500 personen, 350 beneden en 150 op het balcon. Op het podium wordt toneel gespeeld, films afgedraaid en zo nu en dan ook concerten gegeven. Verder zien we nog 2 speeltafels. Een voor het concertorgel en één voor het kerkorgel. Het concertorgel is iets wonderlijks. Het heeft 3 schuin boven elkaar liggende toetsen en een massa tongetjes. Wil men het geluid van een cello doen horen, dan duwt men het cellotongetje naar beneden en we hebben één celloconcert. Hetzelfde kan gebeuren met viool, harp, fluit, etc. Wil men het geluid van een donder nabootsen, dan drukt men zo'n tongetje naar omlaag, slaat een bepaalde toets aan en we hebben het gerommel v.d. donder. Zo kan men ook een zware regenval, een vliegmachine, het geloei van een auto, het geloei van een stoomboot, nabootsen. En nog veel meer. Deze orgel en het kerkorgel hebben 6000 pijpen, die in stofvrije kamertjes zijn opgesteld. De temperatuur wordt automatisch op dezelfde hoogte gehouden, opdat de orgelpijpen niet erg ontstemmen door het verschil van temperatuur.

Er is een mooie artistenfoyer. Een luidspreker in dit vertrek laat ons het programma volgen, dat uitgezonden wordt.

Vara.

We verlaten nu het gebouw en begeven ons naar de Varastudio, die er het dichtste bij is. Wat is deze klein in vergelijking met de andere! Vraagt men aan de gids hoe dit komt, dan antwoordt hij: „Ja, onze studio is de eerste gebouwd daarom is alles bij ons niet afgewerkt. Ziet u dit grote terrein?" We waren van plan ons gebouw te vergroten en te moderniseren. De oorlog is gekomen. De K.R.O. en de Avro hebben tijdens de bezetting steeds uitgezonden. Wat daar versleten en onbruikbaar raakte, werd vervangen door onze spullen en door die van de N.C.R.V." We bevinden ons nu in de hal, waar deze woorden ons direct in het oog vallen: „Men wordt beleefd verzocht in dit gebouw de grootst mogelijke stilte te bewaren". Rechts daarvan ziet men een gedenksteen, waarop staat, dat de Vara in 1925 werd opgericht en in 1930 geopend. In die tijd telde de Vara 100.000 leden, waarvan de meeste arbeiders waren. De Vara betekent Vereniging Arbeiders-Radio Amateurs. Daarom staan ook de arbeiders, die deze tak van arbeid beoefenen in de steen gemetseld. Een zeeman, een mijnwerker, een handels- en een industrie-man.

We raken gauw uitgekeken bij de Vara. Een grote en kleine muziekstudio, contrôle kamer, een bibliotheek, die je bij de andere studio's niet ziet en dan nog de hoorspelkamer. Je ziet daar een bak met grint, kiezelstenen, een trap, een stoep, allemaal om voetstappen weer te geven. Een vierkantje, bestaande uit 4 latjes, waarvan de tegenoverliggende latten met elkaar verbonden zijn door draden, trekt de aandacht. Aan de draden hangen kleine blokjes. De gids laat de blokjes met tussenpozen op de grond vallen. Wat is het effect? Een troep soldaten marcheert voorbij.

K.R.O.

We bedanken onzen gids en gaan de K.R.O. of de Katholieke Radio Omroep schepping van Pater Penquin O.P. bezichtigen. Na 5 kwartier lopen staan we voor een donker gebouw, waarop 3 voorstellingen staan, maquette is het vreemde woord. Ze stellen voor: Het ware- het schone- het goede. We duwen de deur open en de portier laat ons in de bestuurszaal treden. Wat een pracht en deftigheid straalt ons tegen. Men krijgt zin om te zeggen: „Laat ons blijven Heer, want hier is het goed". De Katholieken van Amsterdam hebben het in glas in loodraam aangeboden.

Op het andere glas in loodraam kan men de St. Jan v.d. Bosch zien. Verder zien we nog een prachtige lichtkroon, mooie stoelen om drie lange tafels terwijl de vloer met een dik tapijt is

Het kind is de koning van de Schepping.

bedekt. Nog geheel onder de indruk van al dat moois, begeven we ons naar de hal.

We staan voor een grote wandschildering, waar men de figuur van Joannes den Doper dadelijk opvalt. Nu gaan we naar de grote concertzaal. Acoustisch behoort deze studio tot de beste v.d. omroep. Onmiddellijk interesseren we ons voor de wand. Witte bovenwanden vervaardigd van kurk, onderwanden van dito samenstelling, doch betimmerd met teakhout. De plaats, waar het orkest speelt is parketvloer. Wat er buiten ook moge gebeuren, je zou het niet kunnen horen, en omgekeerd ook niet, mits de deuren gesloten zijn.

We betreden een spreekstudio, daar waar de bekende spreker de Z. Eerw. Pater de Greeve 's Zaterdags zijn veel beluisterde Lichtbakers houdt. Een sobere, doch gezellige kamer. Gemakkelijke stoelen, een tafel, drinkglas en karaf een dik tapijt op de vloer. We bezoeken nog de technische kamer en staan weer op straat.

N.C.R.V.

Op naar de N.C.R.V.-studio. De Nederlandse Christelijke Radio Vereniging. Deze is de nieuwste studio. Hij heeft de mooiste ontvangzaal en de grootste kamer, waar de temperatuur geregeld wordt. Als men in de ontvangzaal staat, ziet men 3 grote gebrandschilderde ramen. Ze zijn gemaakt door den Heer Nauta in 1940. Het eerste raam stelt voor: De Zaaier, dus het woord, dat aan de mensen gegeven wordt. Er staat dan ook: Zaaiende aan alle wateren.

Op het tweede staat een dame met de letters N.C.R.V. op de borst geschreven. In de ene hand houdt zij een boek, opengeslagen op een bladzijde waar het alpha en het omega staat. Op de andere hand steunt de studio. Achtergrond, vele Protestantse kerken in Nederland. Het alziend oog bestraalt haar. Hier staat geschreven: Het zaad is het woord Gods. Op het derde oogst een man, korenaren. Men hoopt, dat het gezaaide, vruchten zal dragen. We lezen hier: „Dragende de schoven". We draaien ons om en zien links en rechts van ons boven een deur, tekeningen. De gids noemt dit: „Het Artistieke gedeelte". Op het ene beeldt men de instrumentale kunst uit, door middel van een orgelfront, met een rijtje muzieknoten, die een bekend vokswijsje vormen. Op het andere, de vocale kunst uitgebeeld door een kwelende zangeres. Een strofe van het Wilhelmus op een opengestreken rol. Tegenover de gebrandschilderde ramen, zien we Mozes op de berg Sinaï. Heidenen dansen om de gouden kalf. Dit stelt het Oude testament voor, terwijl het Nieuwe schuin tegenover, de geboorte van het Kindje voorstelt. Tevens bemerken we de 3 wijzen geleid door de wonderbare ster en ook een heleboel sterretjes, die dienst doen als muzieknoten, en samen het begin van psalm 150 vormen. De gids noemt dit: „Het Religieuse gedeelte". Deze schilderingen zien er wel een beetje flets uit, doch dit is met opzet gedaan. De beelden spreken tot ons als in een visioen. Aldus de uitleg.

We gaan een trapje op, dat ons de toegang tot de eigenlijke studio verleent. Rechts van ons zien we het Vaderlandse gedeelte. De elf provincies. In ieder blokje een man en vrouw uit de provincie, behalve van Friesland, waar een Meisje uit Hindelopen in Nationaal costuum staat, en Overijsel, die vertegenwoordigt wordt door een schilder. Verder zien we nog van Zuidholland, een Scheveningse vrouw heel gemoedelijk naast een Minister staan, terwijl een Brabantse boerin een mijnheer met een gloeilamp gezelschap houdt. Een Groningse universiteitsvrouw met een afschuwelijke uil op de arm kijkt de studio in, naast de ontwerper en architect v.d. N.C.R.V. de Heer v.d. Veen met zijn opgerolde tekening onder de arm

We kijken nu eens naar links. Hier staan de verschillende vormen van omroepen. De oudste: 'n Neger beslaat zijn tam-tam. Een brievenbesteller, een marine-man, die bezig is met het vlaggenseinen: de landmacht, die zich van een morsetoestel bedient. Een zangeres, die door middel van de telefoon haar aanbidder bedankt, een musicerende kwartet. En in het middelste blokje staat de 1ste omroeper, de Heer Tolk, voor de microfoon te praten.

We gaan de studio in en zien, dat niets ons onbekends lijkt. Daarom zal ik u van de overeenkomstige dingen vertellen:

De muziekstudio's hebben meestal een met gaatjes bezaaide plafond om de hoge tonen vast de houden. Onregelmatige wanden, geen scherpe hoeken, sommige hebben acoustische luiken. Dan hebben alle studio's dubbele muren. Ongeveer een halve meter van de kamerwanden liggen de wanden van de studio, als stolpen om dozen. Iedere studio heeft zijn eigen fundament, behalve die van de Vara. De deuren lijken op brandkastdeuren. Dit alles voor de acoustiek.

Aan de wand zien we 2 gloeilampjes; in grote studio's 2 ballonnetjes (Varafoto) Gaat het groene licht aan, dan betekent dit: Opgelet. Gaat het rode aan, het rode aan, dan is het: Wij wachten op u. De spreker of dirigent schakelt nu een wit lichtje aan en de verbinding met de contrôlekamer is geschied. De uitzending begint.

Uitzending.

In de Avrostudio ziet men behalve dat witte licht op een bordje, gloeilampjes naast deze woorden: Zachter praten, iets luider, uw papier ritselt, denk aan uw tijd.

Maar men laat de lichtjes niet branden. De spreker zal dan zenuwachtig worden. Toch dient dit tot waarschuwing. In de N.C.R.V. studio bemerken we behalve de 2 reeds genoemde lichtjes, aan de wand een gloeilamp, bestaande uit 4 vakken. Heeft men de technicus nodig, dan gaat één der blokjes rood gloeien. De andere kleuren zijn: Geel, groen, wit, voor mensen, die een bepaalde functie verrichten. Zoiets kan alleen gedaan worden als er repetitie is. De muziek-studio heeft ook een vloerverdeling. Iedere muzikant kent het aan hem gegeven vakje. Bij alle studio's brandt een rood lichtje boven of naast de deur als men binnen aan het uitzenden is. Men weet: „Hier mag ik niet storen".

Dan hebben we de omroepcel. Terwijl ik die van de Avro voor ogen heb, zal ik u een duidelijk beeld trachten te geven. De omroeper zit in een glazen omroepcel. Wij kunnen zó hard praten als wij willen, de omroeper daar binnen ondervinden er geen hinder van. Dubbel dikke glazen wanden beschermen hem en de microfoon tegen het doordringen van ieder geluid.

Door middel van een luidspreker, die automatisch wordt uitgeschakeld, als de omroeper zelf spreken moet, kan hij het programma rustig aanhoren. Zo ontsnapt er voor oog en oor niets aan zijn aandacht. Iedere studio heeft nog zijn aparte contrôlekamer, waar de technicus slechts door middel van zijn luidspreker met de aan hem toevertrouwde uitzending in verbinding staat. Hij is aansprakelijk voor wat er aan het publiek en luisteraars geboden wordt. Geen wonder, dat hij de artisten, tijdens de repetities, die soms wel 3 tot 4 keer plaats heeft, op hun fouten wijst. Dit doet hij ook door middel van zijn luidspreker. Is de artist niet vatbaar voor verbetering, dan kan de technicus weigeren hem te controleren en moet hij zijn heil maar ergens anders gaan zoeken.

U zult wel gedacht hebben: „Het is overal potdicht, om de geluiden te weren, hoe kunnen de artisten ademhalen?" Geen nood. Verse lucht wordt door buizen naar de studio's gevoerd en bedorven lucht er uit gezogen. Is het winter en erg koud, dan wordt de lucht verwarmd, zodat er in de kamer een aangename temperatuur heerst. Omgekeerd kan bij drukkende hitte ook een aangenaam temperatuur verkregen worden.

Droge lucht wordt bevochtigd en vochtige lucht wordt gedroogd. De apparaten, die hiervoor nodig zijn, bevinden zich in een kamer, waar ze voortdurend gecontroleerd worden. Die mijnheer kan direct zeggen, hoe de temperatuur in de verschillende studio's is.

De 4 studio's zijn opgericht door vrijwillige bijdragen van de Luistervinken. De KRO door de Katholieken. Hier ziet men ook een geschenk van de Hongaarse luisteraars.

Een Hongaar, op een paard gezeten. De Minister van onderwijs van Tsjechoslowakije gaf een prachtige vaas. De K.R.O. wordt dus in stand gehouden door de Katholieken in Nederland. De Vara door de arbeiders, zoals ik al verteld heb.

De N.C.R.V. door de Protestanten, meest Gereformeerden en Vrijzinnige Protestanten. Van de 15de Februari 1947 af spreekt men nu van de Nationale Omroep.

De hele dag heeft er uitzending plaats. Hilversum I en II. Bekend is de Bonte Dinsdagavondtrein van de Avro, waar bijna heel de bevolking naar luistert. De hoorspelen van de Vara, die 's Woensdags gehouden worden, de Lichtbakers van de Z. Eerw. Pater de Greeve worden zeer veel beluisterd. Iedere Zaterdagavond is het: Zet die scheidende Pater even aan, Of daarna is het: Wat is hij toch te keer gegaan. „Net goed, de waarheid moet gezegd worden". Katholiek en niet Katholiek luistert met adembenemende spanning naar de Lichtbakens. De Avro geeft iedere dag een half uurtje voor de strijdkrachten, 's Zondags om de 14 dagen word je verstand getest. Men noemt dit Hersengymnastiek. Binnen drie minuten moet je op de gestelde vraag, antwoorden.

Jazz en classieke muziek biedt de radio aan. Om 12 uur 's nachts is de pret afgelopen en voor dat alles moeten de leden maar 1 gld. per maand betalen.

Zouden de Curaçaoënaars eens gaan begrijpen, hoe groot de opvoedingswaarde van een radio kan zijn? Wij willen wel luisteren maar niets geven. Critiek oefenen gaat ons echter makkelijk af. Hoe zou de Curom niet veel meer kunnen geven, als hij maar geld had? De Nederlanders interesseren zich er wel voor en zijn meestal leden, doch wij luisteren liever naar een ander station, in plaats dat wij onze éigen omroep steunen. Dat is vreselijk dom. Je voelt je ellendig, als de gids vol trots zijn studio heeft laten zien en je deze vraag stelt: „En hoe is het bij jullie?"

Ik zal besluiten met mijn vurige wens, „Dat Curaçao spoedig óók een mooie, moderne studio mag krijgen".

DE TWEE VRIENDEN.

Onze tandheelkundige opleiding

Betere perspectieven.

De tandheelkundige opleiding, die in een impasse was geraakt door de grote toeloop van studenten, gebrek aan materiaal en het ontbreken van voldoende leerkrachten, biedt gelukkig na de huidige Kerstvacantie betere perspectieven ook voor de erstejaars-studenten, die weder kunnen worden togelaten.

Onmiddellijk na de bevrijding heeft men in Utrecht getracht de opleiding te organiseren, aldus Mr. J. H. des Tombe, secretaris van curatoren, met wien wij de aangelegenheid bespraken. De universiteit kon echter pas tussen September 1945 en eind 1946 haar poorten ontsluiten, maar toen stand men voor de geweldige moeilijkheid, den jonvelui, die in 1943, 1944 en 1945 eindexamen hadden gedaan, een plaats in te ruimen. Deze drie studiejaren, die voor de tandheelkunde neerkwamen op de aanneming van 350 eerstejaars, terwijl men er slechts 100 gewend was, bleek te veel van het goede. Men heeft het vorige jaar doorgesukkeld, maar toen nu voor twee jaar enige honderden verder moesten studeren, die het gehele instituut in beslag namen, zat men met het probleem, wat te doen met de eerstejaars. Curatoren hebben daarop gemeend aan den minister te moeten voorstellen, de studie der tweedejaars niet te moeten onderbreken, hetgeen dus betekende, dat er voor de eerstejaars geen plaats was. Dezen zijn daarop naar huis gestuurd.

Het is verheugend, thans te kunnen berichten, dat men na de Kerstvacantie, dus ongeveer half Januari, een weg heeft gevonden om ook den eerstejaaers weder een plaats in te ruimen. Dit betekent niet, dat er plotseling ruimte zou zijn gekomen in het instituut, waar men krachtens de aard der opleiding — materiaal, stoelen e.d. — aan een bepaald aantal plaatsen gebonden is, maar wel, dat deze eerstejaars alvast zullen delen in de nieuwe wetenschappelijke opleiding, die in voorbereiding is. Men loopt hiermede vooruit op het desbetreffende wetsontwerp, dat de studie voortaan 6 jaar in plaats van 4 wil laten beslaan om daaraan de mogelijkheid te verbinden, de afgestudeerden te laten promoveren hetgeen tot dusver niet doenlijk was. De nieuwe opleiding, die door een commissie is voorbereid komt gedurende de eerste twee jaren vrijwel met het candidaatsexamen voor de medicijnen overeen, maar dan gespecialiseerd op de tandheelkunde. Een hoogleraar, die anatomie doceert, zal zijn colleges voor de tandheelkundige studenten dus zoveel mogelijk aanpassen aan wat voor hen van belang is, dus voornamelijk concentreren op het hoofd en meer in het biezonder het gebit en de kaak. De chemicus zal er naar streven, vooral goud- en porseleinverbindingen, om er slechts enkele te noemen, in zijn colleges op te nemen. Ook zij, die de histologie behandelen en de biologie, zullen met deze eisen rekening houden, hetgeen natuurlijk neerkomt op een extra belasting der docenten, die geheel nieuwe colleges zullen moeten voorbereiden.

Op den duur hoopt men in Utrecht tot eigen tandheelkundige hoogleraren te komen. Was dus vroeger de studie zuiver technisch, thans zal terecht van een wetenschappelijk karakter kunnen worden gesproken.

Wij hebben nog geïnformeerd naar de opleiding te Groningen, maar tot dusver is daarvan in Utrecht nog niets bekend, al is men er wel van overtuigd, dat er in genoemde stad een aanvang mede zal worden gemaakt. De geruchten, die reeds thans onder de studenten de ronde doen, dat men wegens overbelast raken van Utrecht gedwongen zou kunnen worden om in Groningen te gaan studeren, waren volgens Mr. Des Tombe onjuist. Ieder blijft vrij in de keuze van zijn universiteitsstad.

Leerkrachten en materiaal.

De moeilijkheden op het gebied van de leerkrachten en het materiaal vallen nog niet gemakkelijk te overwinnen. Gelukkig heeft men in Den Haag veel begrip getoond voor alle problemen, zodat men bij het oproepen in militaire dienst zoveel mogelijk vrijstellingen verleent aan die docenten, welke moeilijk gemist kunnen worden. Toch zal het een zeer urgent probleem blijven, hoe men aan het grote aantal assistenten moet komen, die straks de klinische opleiding moeten verzorgen van het grote aantal tweedejaars studenten. Ook de plaatsruimte geeft in dat verband nieuwe moeilijkheden. Er is natuurlijk slechts een beperkt aantal stoelen en daar juist deze studenten patiënten te behandelen krijgen, wordt het duidelijk, dat gebrek aan dergelijke behandelingsstoelen de directie voor onaangename verrassingen kan plaatsen. Men zal echter wegen zoeken om al deze vraagstukken op te lossen.

Hoewel men er in Utrecht dus van overtuigd is, dat Groningen wel zal beginnen, weet men niet of deze universiteit bereid zal zijn een deel der tweedejaars over te nemen om aldus Utrecht enigermate te ontlasten. Thans hebben zich 150 eerstejaars aangemeld dus reeds groter aantal dan men gewend was.

Wij hebben geïnformeerd, of het niet mogelijk was om het instituut uit te breiden. Mr. Des Tombe antwoordde, dat dit wel doenlijk was, maar dat het niet juist zou zijn, omdat men geleidelijk weer tot normale toestanden zal terugkeren, wanneer het huidige kropgezwel, zoals hij het uitdrukte, weder is bezworen. De situatie ten aanzien van het personeel achtte de heer Des Tombe eigenlijk nog urgenter dan het gebrek aan materiaal. Er bestaat enorme behoefte aan tandartsen niet slechts in ons land maar tevens in Indië. Door de grote vraag van de practijk heeft het voor de assistenten weinig aantrekkelijks hun taak in het instituut te blijven vervullen.

Intussen doet men in Utrecht wat mogelijk is om de studie voortgang te laten vinden en voor alle betrokkenen is het maar te hopen, dat men er in zal slagen de huidige netelige positie zo spoedig mogelijk door meer normale toestanden te vervangen.

